

laatstgenoemde in het *Wiener Wochenschrift* van 19 Julij l.l. besproken. ESMARCH deelde aan het Congres mede dat men door eene stevige centripetale inwikkeling met een elastisch verband, het bloed bijna geheel uit de extremiteit als het ware verjagen en door eene opvolgende omsnoering aan de centrale grens der inwikkeling, door eene stevige guttaperchabuis de circulatie zoo beperken kan dat het van zijn verband bevrijde deel voor een geruimen tijd bijna geheel bloedeloos blijft. ESMARCH wees er met nadruk op dat daardoor de lijder voor een soms aanzienlijk bloedverlies bewaard bleef, dat daardoor de compressie door vingers of door het tourniquet bijna onnoodig werd, dat vooral daar, waar de operatie niet zoo snel als bijv. eene amputatie kon uitgevoerd worden, zijne methode een aanzienlijk voordeel opleverde, dat men als het ware „ganz trocken, ganz blutleer, wie am Kadaver” opereren kon en dat hij ook dan, wanneer de circulatie bijna $\frac{1}{4}$ uur geheel afgebroken was nimmer eenige stoornis in de genezing had waargenomen. De toepassing dezer kunstmatige plaatselijke anaemie werd door BILLROTH in 14 gevallen en wel bij 2 operatiën van uitgestrekte necrosis der tibia, bij 3 resecties aan de voet, bij 2 aan het ellebooggewricht, bij 2 amputatiën volgens CHOPART, bij 4 amputatiën en 1 exarticulatie der dij gevolgd en in 12 gevallen door een volkomen gunstig resultaat bekroond. Slechts in twee gevallen, namelijk bij de exarticulatio femoris en bij eene amputatie der dij wegens eene ongeneeslijke lidtekencontractuur in de knieholte, bleef de juiste toepassing van ESMARCH'S methode onmogelijk, maar toch de beperking van het bloedverlies, ondanks het ongunstig verloop dier gevallen, gedurende de operatie opvallend. Ten opzichte der amputatiën wegens gangraena geëischt, werd door Dr. STEPHANI uit Mannheim, op BILLROTH'S kliniek het bezwaar geopperd of door de vaste inhulling der gangraeneuse en etterig geïnfilteerde weefsels, niet de indringing der septische vochten in de veneuse circulatie zoude bevorderd worden en daarom in die gevallen de omsnoering alleen tot die met de caoutchoucubuis behoorde beperkt te blijven. Met het oog op de oplossing der vraag of door de belemmering der circulatie gelijktijdig eene voldoende anaesthesie veroorzaakt werd, beproefde BILLROTH ééne der operatiën zonder de chloroformnarcose uit te voeren, maar werd zijne verwachting door de ervaring teleurgesteld. Ter bevordering der toepassing zijner methode heeft ESMARCH de elastische windsels en de gummisnoer bij den bandagist H. BIRKMANN te Kiel voor den prijs van 5 Thlr met een bijgevoegde gekleurde plaat, verkrijgbaar gesteld. Wat het historische der methode betreft deelt BILLROTH mede dat sinds 1853 op VON LANGENBECK'S kliniek te Berlijn het te amputeren deel somwijlen door een vochtig windsel vast omsnoerd werd, dat wel is waar door Prof. VANZETTI sinds 1871 de inwikkeling in elastieke windsels op de kliniek te Padua schijnt toegepast te worden, maar dat toch aan ESMARCH de verdienste toekomt van die methode stelselmatig toegepast en haar op Duitschen bodem overgebracht te hebben.

Dr. J. HANLO.

I N G E Z O N D E N S T U K .

DE KLACHT VAN DEN HEER D. DOIJER TE LEIDEN.

In het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde*, 1873, 1ste Afd. Febr. pag. 65, geeft de Heer D. DOIJER lucht aan zijne ontevredenheid, over de wijze waarop in Nederland het keuringsreglement werkt.

Het moge al blijken, dat die klacht veeleer een uitvloeisel is van gekwetste majesteit, dan wel het gevolg eener verstandige belangstelling in de res publica; niettemin is iedere poging tot verbetering van 'slands instellingen reeds per se prijzenswaardig. Maar, est modus in rebus; de Heer D. DOIJER gaat te ver en waar hij beweert, dat het onderzoek der oogen (zoo als het thans geschiedt) even goed aan leeken zou kunnen worden toevertrouwd, redeneert hij op min goeden toon en zonder de waarheid aanteslaan. Zoo slecht is het onderwijs in de oogheekunde niet, dat de kennis der leeken met die van Geneeskundigen op eene lijn kan worden gesteld. Ook het ontbreken van eenige hulpmiddelen in den keuringsraad geeft tot deze gelijkstelling nog geen recht. Waar blijft het karakter der Geneeskundigen, indien zij zich jaar in jaar uit laten dwingen tot het verrichten van een geheel nutteloos werk?

Bij herhaling wordt aangehaald, dat een gedeelte van het publiek ontevreden is met de uitkomsten der keuring. Hieraan zal wel niemand twijfelen. Doch waartoe al die zinsneden, indien er in Nederland toch geene enkele instelling bestaat, waarmede het geheele publiek wèl tevreden is. Intusschen bepalen zich gegronde klachten over de keuringen juist tot zeer weinige. Eenzijdig is het, hiervan de reden te zoeken in angst of zoetsappig schouderophalen tegenover onrecht. Wie aan zooveel apathie gelooft, begeve zich onder de menigte en neme er de proef van; hij zal spoedig andere denkbeelden ontvangen.

Der langen Reden kurzer Sinn luidt verder 'ongeveer als volgt:

Men keurt af wat goed is en neemt het onbruikbare aan. Men keurt oppervlakkig, zonder kennis van zaken of misschien om andere motieven goed of af. Nagenoeg alle hulpmiddelen ontbreken. Eene centrale Commissie van deskundigen, voorzien van alle hulpmiddelen, zou aan allen tevredenheid geven. Volgen drie jongelingen, problematische ooglijders, als voertuigen eener klacht die den aanvoerder verblindt en geen enkelen lichtstraal aan zijne omgeving afstaat.

Ik vraag nu ook in gemoede: is een en ander niet overdreven?

De kunst, gewapend met oogspiegel cum annexis, is niet bij machte, om van iedere oogziekte de bestaande stoffelijke afwijkingen aantetoonen. Dus kan zij het niet geheel verhoeden, dat simulanten van den dienst worden vrijgesteld.

Oefenen oppervlakkigheid en andere motieven invloed op de keuring uit; dan is in deze van de oogheekundigen, diè ook tot het genus medicorum behooren, geene beterschap te wachten. Opwekking der werkzaamheid, verbetering van het zedelijk gehalte der medici en een streng toezicht zouden veeleer de aangewezena corrigentia zijn.

Waar is het dat de keuringsraden niet over alle hulpmiddelen beschikken, en verdienstelijk, daar nog eens op te wijzen. Dit bezwaar is echter wel opteheffen. Voor de waarde van een enkel stuk geschut zou het geheele rijk van de noodige oogheekundige instrumenten kunnen worden voorzien. In de militaire ziekeninrichtingen is bovendien reeds veel voorhanden. Met waarlijk weinig krachtsinspanning kan dit tot hetgeen noodzakelijk is, worden aangevuld en aan de slechts zeer tijdelijk vergaderende keuringsraden ten gebruike worden afgestaan. De ondervinding, zoo in België als in Nederland, leert toch maar al te goed, dat dit soort van instrumenten, zonder nadeel en met weinig moeite kan worden getransporteerd.

Tot hiertoe waren het nog slechts eenige kaustische lijnen der klacht; aan het 'gemis aan kennis van zaken' komt als hoofdargument de eereplaats in het brandpunt toe. Hierin alleen zou de zoogenaamde deskundigen-commissie reeds voldoende reden voor haar bestaan kunnen vinden. Dit argument kan echter den steun der examen-verslagen niet ontberen. Zelfs op zijn gunstigst vordert het voorstel van den Heer D. DOIJER noodzakelijk hervorming der Wet als voorwaarde. Zoo als

het wordt aangeboden is het, vrij van logischen zin, eene wettige onmogelijkheid.

Volgens de Wet is een arts, een oog- oor- tand- kortom een heelkundige. Kan hem, den arts, het recht van diagnostiseeren worden ontnomen, en tegelijk de behandeling van oogziekten blijven vergund? Indien de Officieren van Gezondheid, om redenen als boven vermeld; uit de keuringsraden worden gelicht, dan eischt ook de billijkheid, dat leger en vloot van eenige secties oogartsen worden voorzien. Is het te vermoeden, dat hiermede voor den Staat de arbeid zou volbracht zijn? Neen! De oorheekundigen zouden spoedig met analoge klachten optreden. VON TRÖLTSCH is ook eene bevoegde autoriteit; niet, omdat hij zich als zoodanig proclameert, maar zijne werken dwingen ons het te erkennen. Wij zien zijne voorlezingen in; telkens komt hij er op terug, dat het onderwijs in de oorheekunde gebrekkig is en de artsen onbekwame oorheekundigen zijn.

Waar zouden de klaagtoon der specialiteiten eindigen?

De examinatoren alleen zijn er toe geroepen, over de oogheekundige kennis der medici te oordeelen. Wordt deze in het algemeen te gering geacht, dan moet de oorzaak in het onderwijs worden gezocht en het gebrek van daar uit hersteld. Het heeft toch geen nut, of men zich al verbeeldt dat de Genees- Heel- en Verloskunde niet meer onder eenen hoed tot ontwikkeling kunnen komen; tenzij men op deze ingevingen den wetgever onthale en op verdeeling van den arbeid aandringe.

Geen ondankbaarder werk dan het keuren van bimana. Hier geen trompetgeschal; geklaag alleen! Volmaakt zijn de keuringen niet; haar wordt echter weinig hulp tot verbetering aangeboden, door eene klacht, die overdreven en raad, die onbruikbaar is.

Kanesawa, 10 Mei 1873.

P. J. A. SLUIS.

B E R I G T E N.

BUITENLAND.

LONDEN. -- Het uitbreken eener overigens vrij goedaardige typhus-epidemie in de St. Marylebone wijk (zie pag. 433) blijft nog steeds het onderwerp van talrijke beschouwingen in de Engelsche bladen leveren. Van de 104 gezinnen, waar de ziekte optrad, bleek het, dat 96 uit eene en dezelfde "dairy" van melk voorzien werden, terwijl een verder onderzoek leerde, dat noch in de voeding der koeijen noch in het bevochtigen van het land met de gewone en daartoe even als altijd vroeger gebruikte sewage, maar wel in het omspoelen en reinigen der melkemma's met onzuiver water, de oorzaak der verspreiding der ziekte moest gezocht worden. Onder de melk, door de besproken "dairy" geleverd, bevond zich melk eener boerderij, waar de typhus geheerscht had. Het water uit eenen daar aanwezigen put, hetgeen door de bewoners reeds als drinkwater was afgekeurd, was tot reiniging der vaten en misschien ook tot verdunning van de melk aangewend.

— De afzondering der landverhuizers van het op 28 Julij l.l. (zie pag. 397) te Blackwall aangekomen schip heeft de meest gewenschte resultaten opgeleverd. De isolering op het hospitaalschip *Rhin* werd van 28 Julij tot 17 Augustus volgehouden en na dien tijd aan de 82 emigrantten de vrije beweging toegestaan. Gedurende den tijd der afzondering kwamen er 26 op cholera gelijkende gevallen met 7 sterfgevallen voor.

PARIJS. — Volgens de *Gazette Hebdomadaire* van 22 Augustus l.l. had zich de